

- A Geography of Nigerian Development. 1978. (Szerk.: J. S. OGUNTOYINBO, O. O. AREOLA, M. FILANT) — Heinemann, Ibadan.
- AJAEGBU, H. I. 1976. Urban and Rural Development in Nigeria. — Heinemann, Ibadan
- BUCHANAN, K. M. — PUGH, J. C., 1955. Land and People of Nigeria. — University of London Press, London.
- FLOYD, B. 1969. Eastern Nigeria: A Geographical Review. — Macmillan, London.
- MABOGUNJE, A. L. 1968. Urbanization in Nigeria. — London University Press, London.
- SCHATZL, L. 1973. Industrialization in Nigeria. A Spatial Analysis. — Weltforum Verlag, München.
- UDO, R. K. 1970. Geographical Regions of Nigeria. — Heinemann, London.

Beszámoló lengyelországi tanulmányutamról

A Lengyel Tudományos Akadémia (LTA) Földrajzi Intézetének meghívására 1978. október 16 és 21 között részt vettem az Intézet krakkói természetföldrajzi osztályának 25 éves alapítása alkalmából rendezett jubileumi ülészen.

Krakkói tartózkodásom során ezenkívül még két másik rendezvényen is részt vettem: — a Kárpát-Balkán Geomorfológiai Bizottság elnökségi ülésén;

— MICISLAW KLIMASZEWSKI akadémikus 70-éves születésnapja és nyugdíjba vonulása alkalmából rendezett tudományos ülésszakon.

1. Az LTA krakkói természetföldrajzi osztály munkatársai egész napos tudományos üléssorozaton számoltak be az intézet legfőbb kutatási eredményeiről. A kutatások súlypontja Lengyelország D-i részének, főként a lengyel Kárpátoknak a geomorfológiai, geökológiai, hidrogeográfiai és klimatológiai vizsgálatára összpontosultak. Emellett több munkatárs Mongóliában éveken át geomorfológiai, hidrogeológiai kutatásokat végzett. A krakkói osztály jelentős kezdeményező szerepet játszott a Nemzetközi Földrajzi Unió geomorfológiai térképezési célkitűzéseiben, továbbá számottevő szerepet tölt be az INQUA jelenkor kutatási programjában. Ez utóbbiban egyrészt a holocén geokronológiai, másrészt pedig az eróziós folyamatok vizsgálatát és új módszerek alkalmazását helyezték előtérbe.

Az ülésszak után bemutatásra került a kiadás előtt álló Lengyel Nemzeti Atlasz több reprezentatív térképe. E. MAZUR akadémikus, a Szlovák Akadémia Földrajzi Intézetének igazgatója pedig a kiadás alatt álló Szlovák Nemzeti Atlasz néhány reprezentatív térképét, elvi-metodikai tartalmát mutatta be. Mindkét nemzeti atlasz egyes térképei hasznos

tapasztalatokkal szolgáltak számomra. Vezetéssel dolgozik ugyanis az MTA ad hoc bizottsága, amely a Magyarország Nemzeti Atlasza második kiadásának végleges tervezetét hivatott elvégezni.

2. KLIMASZEWSKI professzor, korábban 10 éven át a Krakkói Egyetem rektora és mintegy 8 éven át a lengyel állam elnökhelyettese is volt, 70. születésnapja alkalmából rendezett előadó ülésen az LTA elnöksége, az egyetem rektora és több más állami és városi szerv képviselői köszöntötték az ünnepeltet. Ezenkívül három szocialista ország akadémiai földrajzi intézetének igazgatója méltatta a tudomány terén elért kiemelkedő eredményeit. Az MTA és intézményei nevében magam üdvözöltem KLIMASZEWSKI professzort, gratulálva tudományos munkásságához, amelynek során kapcsolat alakult ki a magyar geográfusok és az ünnepelt között. Sok személyes kapcsolat és tudományos tapasztalatsere fűződik kettőnk mintegy 25 éves ismeretségéhez. M. KLIMASZEWSKI akadémikus 25 éve volt első alkalommal az MTA vendége és kíséretét a terepen több napon át én láttam el. Hosszú időn keresztül volt a Nemzetközi Földrajzi Unió Geomorfológiai Térképezési Bizottságának az elnöke, és több alkalommal nyújtott ösztönzést a geomorfológiai térképezés elvi és gyakorlati feladatainak széles körű művelésére. Köszöntése alkalmával egy olyan kiadvánnyal ajándékoztam meg, amely az elmúlt évben az intézetünk által rendezett Nemzetközi Geomorfológiai Térképezési Konferencia, köztük a magyar geomorfológusok előadásait tartalmazza.¹

A Kárpát-Balkán Geomorfológiai Bizottság elnöksége 1978. okt. 19-én tartotta ülését Krakkó közelében, Mogilániban. Az ülésen részt vett M. KLIMASZEWSKI, a Bizottság el-

¹ International Conference on Geomorphologic Mapping. Budapest 25—28. Oct. 1977. Szerk. PÉCSI M.—JUHÁSZ Á. Bp. 1978. MTA FKI 280 p.

nőke, J. GALABOV akadémikus (Szófia), E. MAZÚR akadémikus (Bratislava), PÉCSI M. (Budapest), a Bizottság társelnökei, továbbá L. STARKEL prof. (Krakkó), a Bizottság titkára, továbbá részt vett M. BAUMGART-KOTARBA, a Kárpát-Balkán geomorfológiai tanulmányok (az LTA Földrajzi Intézetének idegen nyelvű kiadványa) szerkesztője, továbbá még a tanulmányúton részt vevő JUHÁSZ Á. tud. munkatárs. A Bizottság ülésén nem képviseltette magát a Szovjetunió, Románia és Jugoszlávia. Ennek ellenére a Bizottság ez ülésén, a Budapesten 1977-ben tartott terepbejárásos szimpozion határozatának megfelelően, sor került a Bizottság elnökségének megújítására, továbbá az egyes munkacsoportok feladattervének és elért eredményeinek ismeretetésére.

A Bizottság *első munkacsoportjának* feladata a *Kárpát-Balkán terület geomorfológiai térképezése* volt. A munkacsoport vezetője Pécsi M. Beszámolóim során tájékoztattam a bizottságot arról, hogy a munkacsoportban részt vevő országok szakembereivel való konzultációk és terepbejárásaim tapasztalatai alapján, továbbá az eddig publikált nemzeti geomorfológiai térképek felhasználásával elkészítettem a Kárpát-Balkán terület geomorfológiai térképét 1 : 1 000 000 léptékben. E térkép egy kivágatát a Studia Geomorfologica Carpatho-Balcanica XI. kötete jelentette meg értelmező tanulmány kíséretében. Az egész térkép először 1 : 2 000 000 léptékben a Dunai Országok Atlaszában 1978-ban került kiadásra.

A *második munkacsoport* vezetője J. GALABOV akadémikus, a Bolgár Földrajzi Intézet igazgatója. A munkacsoport feladata az eróziós tönkfelszínek térképezése és összehasonlítása. Ennek során az ő vezetésével elkészítették a Balkán-hegység részletes (1 : 200 000-

es és 1 : 100 000-es), továbbá a (1 : 25 000-es) tönkfelszín-térképét.

A *harmadik munkacsoport* a jelenkori tektonikus mozgásokkal foglalkozik. Vezetője J. KVITKOVIC, a szlovák Földrajzi Intézet igazgatóhelyettese. Távolléte miatt rövid beszámolót E. MAZÚR professzor adott.

A *4. munkacsoport* vezetője, Á. KOTARBA, a krakkói intézet főmunkatársa, aki a *jelenkori geomorfológiai folyamatok* vertikális zonalitásának kutatásáról számolt be.

M. BAUMGART-KOTARBA, a Kárpát-Balkán geomorfológiai tanulmányok szerkesztője pedig tájékoztatást adott a folyóirat szerkesztésével kapcsolatos tapasztalatokról és a további feladatokról.

A Bizottság foglalkozott a jövő kutatási terveivel is. Ezek között elsősorban a Kárpát-Balkán terület geoökológiai térképezését helyezte előtérbe. A Bizottság úgy határozott, hogy a földrajzi környezet természeti ökológiai faktorainak kutatására új munkacsoportot létesít, amelynek vezetőjéül E. MAZÚR akadémikust választottuk.

A Bizottság végül úgy határozott, hogy M. KLIMASZEWSKI nyugállományba vonulása miatt a Bizottság vezetését E. MAZÚR igazgató veszi át; L. STARKEL prof. helyett pedig J. ČINCURA, a Szlovák Akadémia Földrajzi Intézetének főmunkatársa lesz a Bizottság titkára. Végül elfogadtuk a Szlovák Akadémia Földrajzi Intézetének javaslatát, hogy a legközelebbi Kárpát-Balkán geomorfológiai szimpozion 1981-ben Bratislavában kerüljön megrendezésre. A terepbejárást Bratislava–Krakkó között bonyolítják le.

PÉCSI MÁRTON
az MFT társelnöke

Beszámoló a bulgáriai kiküldetésről (1978. okt. 24—28.)

1. A magyar akadémiai könyvkiadás 150. évfordulója alkalmából az Akadémiai Könyvkiadó 1978. okt. 27-én könyvkiállítást rendezett a szófiai Magyar Intézet székházában. A mintegy 400 reprezentatív idegen nyelvű kötet és mintegy 50 folyóirat kiállítási előkészítését SZABÓ ÁGNES, a Kiadó munkatársa szervezte, irányította a megnyitó napjára. A kiállítás méltó rendezésében a Magyar Intézet vezetői és munkatársai is közreműködtek.

A kiállítás megnyitásán a bolgár tudományos élet és a könyvkiadás szakemberei szép számmal vettek részt. A megnyitón a Magyar Intézet igazgatójának bevezetője után e beszámoló készítője tartotta a kiállítást megnyitó beszédet, amely lényegében tartalmazta az akadémiai könyvkiadás rövid történetét, kap-

csolatait a bolgár féllel, továbbá a földtudományok szűkebb körében konkrét kapcsolatok kialakulásáról és a jövő lehetőségeiről volt szó. Ezt követően HRISZTO DASZKALOV prof., a Bolgár Tudományos Akadémia elnökhelyettese, az MTA tiszteletbeli tagja tartott ünnepi megemlékezést.

2. A könyvkiállítást megelőző napon a Bolgár–Magyar Baráti Társaság a szófiai Magyar Intézet fennállása 30. évi jubileuma alkalmából ünnepi ülést rendezett. Az ünnepi ülés kulturális programja keretében Prof. P. PENČEV, a Bolgár Földrajzi Társaság elnöke nyújtotta át részemre a Társaság tiszteletbeli tagságáról szóló díszoklevelet. A megtisztelő kitüntetést megköszönő válaszbeszédemben megemlékeztem arról, hogy 25 évvel ezelőtt, 1953